

Ei lokalavis for Myklabust,
Mykjå, Tuastad, Røyksund og
Fosen

Alle slags herlige nyheter fra et fantastisk flott område.

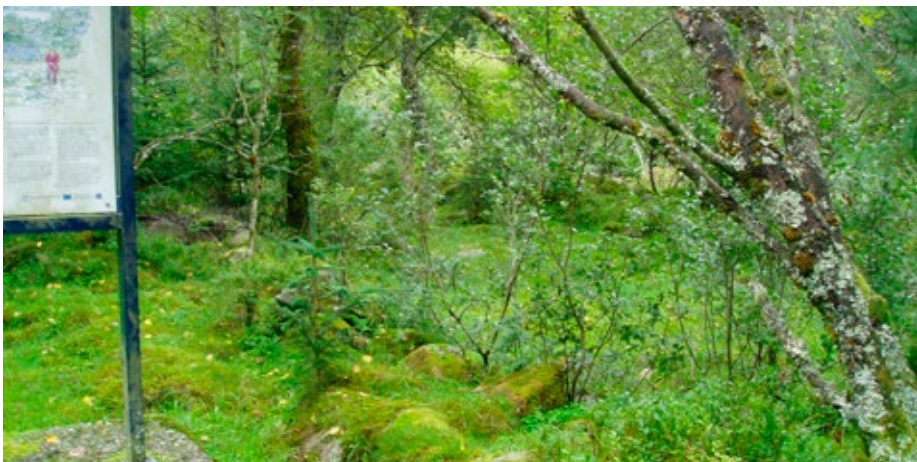
Mai 2014

Lindøy - Historie

Truleg hadde det vore åker og eng på Lindøy før garden blei sjølvstendig, men den faste busetnaden gjorde nok at landskapet endra seg. Det som før hadde vore eit landskap med grasmark, lynghei, myr, nakne knausar og små, dyrka teigar fekk etter kvart større innslag av dyrka areal....fortsetter på side 10-11.

Gardsanlegget på Tuastad

1 desember 1924

-sto en liten notis i Haugesunds Avis. Det var signaturen S.F. som fortalte om gammel busetning i Tuastadmarka, på Røyksunds grunn. Om høsten var det blitt svidd av store arealer med lyngmark... Mer på side 4-5.

Skråblikk fra Ognurnå

I Ognurnå har det vært hektisk møteaktivitet dei siste ukene. Årets 17.mai-komitè har lagt opp te et tett program. Hva som skjer i Ognurnå denne gangen finner du ut på side 7.

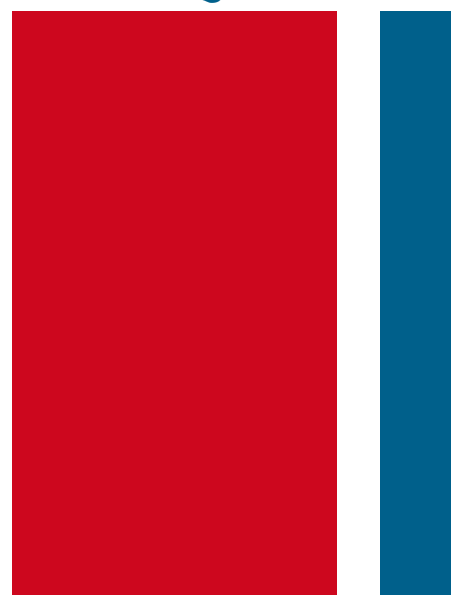
Årsrapport Tuastad Bygdalag

Årsrapporten fra Tuastad Bygdalag er klar. Du finner den på side 13

Han Norante

Hei igjen adle i hopa. Tiå komme så fort synes eg. Solå skinne, graset gror og eg har fore rundt to gonger allerede med forhaustaren.Hilsen fra nord på side 14.

God feiring! 17. mai 2014

Vettu Ka vil ønske alle en riktig god 17.mai feiring.

Det blir kapproing på Notaberget kl 07:30. Premier og moro. Meld dere på!

Førsta siá

Redaksjonen

Aina Froestad Hansen
Inger Lise Breivik
Rita Hellesund
Marita Breivik
Tor Bjørn Moen
Rolf Birkeland
Lewin Lewinsen
Harald Kjetland
Per Emil Mokleiv
Joar Falkeid
Kenneth Halleland (*Ognsurná*)
Tor Inge Myklebust (*Han Norante*)
Signe Kjetland (*Korrekturleser*)
John Sverre Johnsen (*Illustratør*)
Iren Mæland (*Layout og design*)
Marit Stueland (*Fotograf og dikter*)

Tips!

Tips til saker og andre tilbakemeldinger mottas med takk.

Krambuå

Tekst og bilder til krambuå sendes på epost. Skriv krambuå i emnefeltet.

Liker du avisen og vil støtte oss?

Hver avis koster ca 25 kr å trykke, så vi er avhengig av både annonsesalg og at snille folk bidrar med kronasjer for å kunne opprettholde avisen.

Kontonr: 3361.16.31613 Takk!

Annonsering

Ønsker du å annonsere i Vettu ka?

Ta kontakt på epost så avtaler vi annonsestørrelse, hvilken utgave du vil annonsere i og om du har en ferdig annonse eller om vi skal lage en til deg.

Priser:

1 side: 1000 kr
1/2 side: 500 kr
1/4 side: 250 kr

Abonnement

De som er uheldig å bo utenfor distriktet vårt kan få avisa tilsendt som PDF på epost, send oss din epostadresse på: vettuka@hotmail.com

www.vettuka.com

facebook.com/lokalavisavettuka

Kontakt oss!

vettuka@hotmail.com

TLF

990 47 707 (Rita)
416 98 706 (Inger Lise)

KIWI mini pris

Kjøp kjapt, trygt og billig

Strålende humør
hos
Kiwi Vormedal

Åpningstider:

Hverdager 07:00 - 23:00
Lørdag 08:00 - 20:00

Du finner oss i Vormedalsveien 340

Gå tur

i Tysvær kommune

- og ver med i trekkinga av gåvekort frå Intersport og Tysværtunet kulturhus!

FOTO: Odd-Bjørn Saltnes

Vel blant **10 turar**. Dei som går alle turane er med i trekkinga av eit gåvekort hos Intersport på kr 3000,-. Dersom ein går 8 av turane er ein med i trekkinga av eit gåvekort hos Intersport på kr 2000,-.

Eigen konkurransse for barn t.o.m 13 år som går minst 5 av turane. Gåvekort hos Intersport på kr 1000, samt gåvekort på Tysværtunet.

Tell tur:

Nå kan du registrera turane dine elektronisk og vere med i konkurransse om å nå fleist turmål på Haugalandet. Lag din eigen brukar på www.telltur.no, og registrer turane dine. Her kan du halde oversikt over turar og poeng. Meir info på Telltur!

Friluftsrådet

VEST

“Karmøy best bevarte kulturhemmelighet” er et passende navn på tuftene etter et gardsanlegg fra jernalderen. Et flott orienteringsskilt i skogen forteller historie, men bare lokalkjente kan finne fram til et viktig kulturminne for Karmøy kommune.

Den lengste hustufta etter gravingen i 1937. Foto fra boka til Hernæs

1 desember 1924

–sto en liten notis i Haugesunds Avis. Det var signaturen S.F. som fortalte om gammel busetning i Tuastadmarka, på Røyksunds grunn. Om høsten var det blitt svidd av store arealer med lyngmark. I den svartbrente utmarka var det blitt sett spor etter hustufter, steingarder og innhegninger. Et par år etter tok journalist Nils Henrik Tuastad kontakt med Jan Petersen ved Stavanger Museum. Arkeologen tok turen nordover. Han slo straks fast at det var snakk om en ødegard med minst tre hustufter og spor etter steingarder på Tuastad/Røyksund. Først i 1937 fikk Petersen midler til å starte en arkeologisk undersøkelse. Den ble knyttet til et statlig prosjekt om ødegardsanlegg.

Tuftene ligger nordvest for Øygaardshaugen, som tidligere tilhørt garden Tuastad. Fra 1886 ble området i sør skilt ut som egen matrikelgard med navnet Røyksund.

Kunnskaper om middelaldergarden er grundig beskrevet av Per Hernæs i *Karmøys historie – fra istid til 1050*, bind I (1997). På hele fem sider med illustrasjoner har arkeologen fortalt om utgravningen og funnet av hustuftene. Jan Pettersen ledet utgravningene i 1937. Per Hernæs forteller i boka:

“Det største huset hadde vært omtrent 30 meter langt og seks meter bredt. Ut fra denne tufta gikk det spor av steingarder som tilsammen dannet en “geil”, ei fegate, som skulle føre husdyra gjennom åkermarka og ut i beitene i utmarka. Etter godt og vel to ukers arbeid hadde Petersen avdekket størstedelen av den indre flaten i denne tufta, og kom ned på et hellelagt gulv som lå langs midtaksen av tufta ned gjennom sørenden. Lengst i nord lå det ett ganske lite ildsted.”

Jernaldergard

Det ble funnet få gjenstander: Tre håndkverner, små klumper av slagg, et par små jerngjenstander og en liten perle av blått glass. Dessverre var dateringsmetodene før krigen lite utviklet, slik at Pettersen ikke kunne tidfeste garden mer nøyaktig enn som en jernaldergard. Kartleggingen av tuftene ved Øygaardshaugen er en viktig del av norsk arkeologi, nemlig utforskning av jernalderens gardsanlegg. I sin bok har arkeologen Per Hernæs karakterisert dette gardsanlegget som *“det eneste anlegget i sitt slag i Karmøy der det er gjort slike undersøkelser.”*

Vanskelig å finne fram

Slik oppleves den største hustufta i 2010. I dag er hele området vokst til med planteskog. Veien til anlegget er ikke skiltet, men det er vel verdt å gjøre et forsøk på å finne fram på egen hånd. Følg veiskilt til Røyksund og ta av på Tuastad ved veiskilt *bygdehus*. Der er bilparkering. Følg *Gamle Tuastadvegen* i 9 minutter. Til venstre er mulighet for å åpne et nettinggjerde. Følg en skogsssti, av vekslende kvalitet, i 4-5 minutter til et gjerde. Følg gjerdet til høyre et par minutter til. Da åpenbarer det seg en delvis rydning, som en gang har vært ei grasslette. (Har det vært regn er sjøstøveler beste skotøy.) Det er svært overraskende å plutselig oppdage et trealter og et fargerikt skilt etter turen i til dels tett blandingsskog. Norheim menighet har satt opp et trealter ved tuftene. Der har menigheten holdt årvisse gudstjenester hver Kr. Himmelfartsdag. Bilde fra en utegudstjeneste fins s. 93 i *Tusen år ved Karmsundet* (2002).

Orienteringsskiltet forteller

Her kor du no står ligg restane av eit forlatt gardsbruk frå vikingtida/middelalderen (frå 800-talet e.kr. og fram til Svarvedaunden). Fleire hustufter, innhegningar, geiler og moglege åkerflater fortel om stor aktivitet her på flata. Av dei 3-4 bygningane vi tydeleg kan sjå grunnmurar etter i dag, er den lengste hustufta ca 31 m. Her er også inngangen på vestsida av langveggen tydeleg. På 1930-talet klarte arkeologane å sjå eit par gravhaugar i området. Dette er vanskelege å finna att i dag, også fordi det kan vera vanskeleg å skilja mellom gravhaugar og rydningsrøyser. Truleg ligg her fleire slike minne som enno ikkje er kartlagt. Kanskje du finn nokre?

Godt spørsmål.

Svar:

Neppe, for området er i forfall, det gror til – men skiltet er i utmerket stand. Informasjonen er laget av Rogaland fylkeskommune, med støtte fra EU! (Derfor er det også tekster på engelsk og tysk.)

Orienteringsskiltet om gardsanlegget.

Slik oppleves den største hustufta i 2010.

GPS-koordinater er N 59.3375 / E 5.3535

Nord Karmøy Historielag
www.n-kh.no

Et kulturminne i forfall

Tilgroing gjør det stadig vanskeligere å påvise mer enn noen få av murene til jernaldertufter. Vi kan spørre: Har ikke kommunen et ansvar for å informere og skilte et slikt historisk minne? Hva med forpliktelser overfor de som har bekostet ”skiltet i skogen”?

Norheim menighet har satt opp et trealter, som også kan skimtes på bildet, til venstre for skiltet. Menigheten har årvisse gudstjenester hver Kr. Himmelfartsdag. Men folk fra øysida og turister trenger lokalkjent følge for å finne fram til denne godt bevarte hemmeligheten.

På Tuastad er rester etter en tusen år gammel boplass, som kommunen har gjemt bort, til tross for umerket informasjon dypt inne i ville skogen. Kan ”kulturkommunen” Karmøy være bekjent av en slik forsømmelse?

TUASTAD BYGDELAG

Lagsmøte den 12. mai 2014

Disse møtte:

16 stk

1: Velkommen

2: Godkjent referat fra sist:

Ok

3: Økonomi:

Minst like god som sist.. (Vi må huske å sende kommunen kvitteringer for innkjøp til vedlikehold innen 1. okt d.å). Medlemskontigent legges ved avisa.

4: Vedlikehold av huset utvendig før sommerferien (husstyret):

Huset bør vaskes utvendig og males på nytt, særlig mot sør. Førstkommende onsdag ber folk stille med sjøstøvler, regntøy, kost og høytrykksspyler. Noen bør også være inne og rydde scenen.

5: Ref. brev om skilting til bygdehuset fra T-forbindelsen og parkering for pendlere:

Solfrid Agdestein er ansvarlig for skilting langs aktuell vei. Kontakt er opparbeidet og vi avventer svar.

6: Middag Kr.himmelfarts dag 29.5:

Vi annonserer arrangementet i månedens VettuKa.. Per Emil har vært i kontakt med Elin Krogsæter som bekrefter at det blir friluftsgudstjeneste på Jernaldergården denne dagen. Gudstjenesten begynner kl 11, vi har derfor åpent fra kl 12-15. Vi serverer lapskaus og dessert. Per Emil, Kenneth, John Egil og Harald er med i komiteen.

7: Komiteer til revy:

Vi avholder styremøte mandag 18. august for å planlegge revy. Kenneth kjører samme system som før med å skaffe komiteer. Revypremieren er 18. okt. og tre lørdager fram. Turid tar ansvar for billettbestillinger og Linedansgruppa pynter bordene. Vi bør skaffe flere annonsører til programmet. John Egil tar ansvar for innkjøp til baren.

8: Eventuelt:

Barnestoler:

Eva Myge tilbyr 2 tripp trapp stoler. Fra før har vi mottatt en stol.

Hva skjer på huset fram til neste møtemnd (sep)?:

Onsdagskaféen holder på t.o.m 4. juni. Linedansgruppa danser t.o.m 22. mai. Onsdagsdugnaden satser på å jobbe fram til St.Hans.

Gave i anledning bisettelsen til Roy Ove Hansen:

Tuastad bygdelag mottok gave på kr 4000,-. Vi ønsker å takke for gaven i avisa VettuKa. (Hjertelig takk for pengegaven som ble gitt i anledning ROH bisettelse. Vennlig hilsen TB) Vi ønsker å øremerke denne gaven til investering i utstyr til revy.

Velforeningen låner kaffikanner på Nøtaberget St.Hans 21. juni og spør om noen ønsker å lage til fest på bygdehuset. De ønsker også å låne lykkehjulet til St.hans feiringen.

Blomster-utlevering til medlemmer som gikk ut av styret:

Rolf Bøe, Turid Mokleiv og Berit Våga takkes for 5 år som styremedlem og medlem av kaffikomite! Godt vi har dem som aktive medlemmer fortsatt ☺

SPAR
32%

10⁰⁰
PR. PK

SKOGSBÆR OG VANILJE YOGHURT
TINE, 4x150 g, førpris 14,90 pr. pk

SPAR
37%

25⁰⁰
PR. STK

HOT WINGS
Solvinge, 480 g, førpris 39,90 pr. stk

25⁰⁰
PR. STK

KRABBESKJELL
Domstein Sjømat, 150 g, 166,67 pr. kg

3 FOR 2

Plukk og mix
UTVALGTE GRILLPRODUKTER

MINI SLIDERS/HAMBURGERE/SPECIALPØLSER
1/3 av prisen trekkes fra i kassen

Gjelder Rogaland og Etne i Hordaland til og med 16.05.2014 - Kun til private husholdninger. Vi tar forbehold om eventuelle trykkfeil og at noen varer kan være utsolgt.

REMA 1000

Skråblikk fra Ogsurnå

I Ogsurnå har det vært hektisk møteaktivitet dei siste ukene. Årets 17.mai-komitè har lagt opp te et tett program, og komitèens formann, Gudvald Ogsurnå, har tatt ansvar for at feiringå av denna store dagen ikkje ska gå upåakta hen.

Konstituert teknisk leder Peder Kalvanes har satt opp et foreløpig arbeidsmanus for dagen, men gjør oppmerksom på at det kan komma små justeringar onna veis. Peder hadde håpa på litt sekretærhjelp fra Valborg, men hu har dessverre ikkje hatt tid i det siste pga et kurs hu har leda i såkalt Pole-dance.

Komitèen ser for seg at dagen starta forholdsvis tidligt. Det vil komma diverse tog fra bygdene rundt om i distriktet. Adle vil møtas i Røyksundskrysset ca. 06.15, der det vil bli organisert fellestog ner mot Notaberget (jfr. Samhandlingsreformen).

Toget fra Uglesmog vil starta 05.30. Støleitet Mannskor går fremst med fanebærer Marcelius Krakken. Koret oppfordras te uavlatelig framføring av "At far min kunne gjera". Adle bygdene norante bes møtas i Skjeringå rundt kl. 05.20. Forsøk å gå (så godt det lar seg gjør) i samla flokk ner mot Røyksund. Sko det vær behov for å gå i takt, vennligst ta kontakt med en representant fra Ogsurnå Spelemannslag.

Dei vil vær behjelpelige med utlån av mandolin og passende rytmeinstrument. Fritt valg av sang. Ta hensyn til skilting ved ankomst Røyksund. Alle lag/foreningar blir avkrevd 50 kr ved inngang te arrangementsområdene. Dette ska gå te dekking av bevertning og morgensalutt.

Adle deltagerane samlas ytterst på Notaberget for fellessang. Me synge adle verså av "Ja, vi elsker". (tekst bak i programmet). Når sangen e slutt starta Mathias Høieholmen ein intense trommevirvel.

Detta e tegnet te Gudvald Ogsurnå så sitte klar med dynamitt og detoneringsapparat opp i gjødselkjellaren. Gudvald har uansett planer om ein utvidelse her, og har tenkt å sprenga ut søre vegen i ein ladning.

Dersom ikkje adle må him å bytta kler, blir det servert lapskaus itte salutten og resten av programmet vil bli offentliggjort på stedet.

Fosen skole 1950/51

Kilde: "Fastlands Karmøy- Gamle glimt, Bind 1"

Barna i Fosen skolekrets gikk på søndagsskole på Fosen skole. Årstall rundt 1950/51.

Fremst fra venstre sitter:

Hjalmar Lokna, Berhnhard Våga, Einar Edvardsen og Nils Hetland.

I midten fra venstre står:

Berta Holgersen, Ole Leirvåg (bak), Egil Lokna, Else Marie Eriksen, Peder Eriksen, Leif Leirvåg og bak han står Gunhild Eriksen, videre ser vi Marit Leirvåg, Solveig Fosen, Trygve Minde, bak i skyggen står Oddbjørg Kristoffersen, så følger Margot Wåga og Henny Kristoffersen.

Bak fra venstre står:

Marit Karin Skjold, Aud Eriksen, Guri Andersen, Anne Bjørge Skjold, Marie Kristiansen, Jenny Lokna, Anne Sofie Lokna, Judith Amland og Olaug Kristiansen.

Tusen takk til Berit Våge og Turid Mogleiv for 5 aktive år i kaffikomiteen og til Rolf Bøe for 5 år i styret i Tuastad bygdelag. Medlemmene gikk ut av sine verv ved årsmøtet i mars, men er heldigvis aktive medlemmer i laget fortsatt.

Fremmøtte 17 stk.

Ordstyrer: Tor Inge Myklebust

Referent: Tor Bjørn Moen

Sak 1: Budsjett:

Regnskapet ble gjennomgått og viser ett foreløpig overskudd på 6157,-

Alle regningene for vinterens brøyting var ikke mottatt.

En hyggelig nyhet fra vår bankforbindelse er at vi får tildelt kr 3000,- i støtte.

Sak 2: Valg:

Styret for 2014 ble følgende:

Formann:

–Tor Inge Myklebust

Kasserer:

–Silje Kristin Berge

Styremedlem:

–Jan Egil Alvsvåg

Styremedlem:

–Christian Wathne (Ny)

Sak 3: Lillesund ønskes velkommen:

Det var ytre ønske om å inkludere fam. Lillesund i velforeningen. Lillesund eier lange eiendomsgrenser langs veier, som ligger innenfor grensene til velforeningen. Derfor er det naturlig at dette ble enstemmig vedtatt og vi ønsker familien velkommen i det gode selskap.

Sak 4: Postkassestativ og busslomme:

Det ble diskutert mulighet for å bygge opp den gamle melkerampen ved Haglandsle. Gjerne da i en kombinasjon med postkassestativ og busskur. Flytting av postkassestativ skapte en del diskusjon. En del medlemmer ønsker å ha postkassen ved sin eiendom, noe som er mulig men krever at hver enkelt søker posten om dette. Årsmøtet oppfordrer alle som ønsker å flytte sin postkasse til sitt hus søker om dette så snart som mulig. Styret vil evaluere hvor mange postkasser som blir igjen på fellesstativet og planlegger endringer ut i fra dette.

Sak 5: Veisikkerhet:

Det er registrert en del uvetting kjøring på veiene våre, det ble foreslått «romlefelt» og reduksjon i hastighet. Enstemmig vedtatt om at styret kan søke om redusert hastighet til 50km/t.

Sak 6: Hyttesjekk:

Forslag om å tilby hyttesjekk for våre hyttenaboer. Saken ble behørig diskutert og årsmøte gir styret godkjenning til å utrede og tilby dette til hyttenaboer som bor i grenda.

Sak 7: Aktiviteter i 2014:

Det ble vedtatt at vi ønsker å holde St.Hans feiring i Haglandsbrekka 21. juni. Knut Henrik og Irene Myklebust skal oppgradere sjøhuset sitt og stiller dette til disposisjon for feiringen. Forslag om å rydde gamle stier og merke disse. Årsmøte var positiv til å treffes søndager for å fremme helse og velvære gjennom aktivitet i grenda.

Sak 8: Feilparkering:

Det er registrert feilparkerte biler i Lias-tien. Dette fører til at søppelbilen ikke får snudd der den skal, noe som igjen kan føre til at søppelkasser må flyttes til hovedvei. Ønske om å sette opp et skilt med «privat parkering» ved den nyervervede garasjen til Terje.

Eventuelt:

- Mobiltelefondekning ble diskutert og styret redegjorde for hva som hadde blitt gjort.
- Interesseliste for Altibox ble sendt rundt og ble på møte signert med 12 stk.

Møte ble avsluttet kl. 20:40

Helgen 23 - 25 mai 2014

– arrangerer Haugesund Seilforening et grunnleggende seilkurs for damer.

Fredag starter vi med teoridel kl. 1800-2100

Lørdag og søndag brukes til praktisk seiling kl. 1000-ca 1700.

Praktisk seiling vil foregå i Beneteau 40 og/eller Jeanneau 405

Pris kr. 2000,- inkl materiell og mat.

Fremmøtte alle dager på Haugesund Seilforening på Lindøy.

Kursholdere: Robert L. Alsaker og Tomas Slåke

Spørsmål: loss@haugnett.no / 90 84 95 56

Påmelding her:

www.deltager.no/seilkurs_damer

I de neste utgåvene skal me få høyre meir om Lindøy, historia om folket som budde der og landskapet dei forma.

Åkerdrifta

Truleg hadde det vore åker og eng på Lindøy før garden blei sjølvstendig, men den faste busetnaden gjorde nok at landskapet endra seg. Det som før hadde vore eit landskap med grasmark, lynchhei, myr, nakne knausar og små, dyrka teigar fekk etter kvart større innslag av dyrka areal. Åkeren låg på nedsida av våningshuset, i skråninga ned mot Makkavika. Her dyrka dei korn og poteter. På den tida kunne ein godt dreven åker i denne delen av landet gi 5-7 gonger det som blei sådd. Det talet blir kalla folttal (tilhøve mellom det som blir sådd og det som blir hausta). Dersom me reknar at folttalet på Lindøy var 6, tyder dette på at dei i 1865 kunne hauste 24 tønner havre og 18 tønner poteter.

Fram til slutten av 1800-tallet var det på Vestlandet vanleg å spa åkeren i staden for å pløye. Å spa åkeren kunne nok vere strevsamt, men det gav gode resultat. For å kunne utnytte jorda på best mogleg måte måtte ho vendast skikkeleg (for å unngå at alle mineral og plantenæringsstoff søkk ned i djupare lag.) Dei plogane som eksisterte på midten av 1800-talet snudde ikkje jorda skikkeleg, men det fekk dei til med åkerspaden. Åkrar som blei spadde gav derfor større avlingar enn åkrar som blei pløydd. Spadebruket var med andre ord ein sær sars intensiv måte.

“Å vende jorda”

I staden for å pløye åkeren sa dei “å vende jorda”, for dei brukte ikkje plog, men spade. Fram til 1860-70 åra var det over heile Haugalandet vanleg å bruke trespade med jernsko, ofte kalla “den gamle åkerspaden”. Etter den tida blei trespaden gradvis erstatta av spadar av jern. Mange stader i distriktet seier dei framleis “å vende jorda”, eit etterslep etter den gamle dyrkingsmåten, sjølv om plogen har vore i bruk i minst hundre år. Det er på mange måtar eit paradoks at åkeren blei spadd i staden for pløydd. Enklare plogar hadde vore i bruk alt frå bronsealderen (1500-500 f.Kr.), funn i gravhaugane viser det, men likevel var det vanleg å spa åkeren heilt fram til omkring 1900. På gardane var det mykje folk og dessutan var det vanleg at naboar hjalp kvarandre med våronna. Dei spadde åkeren i lag, ofte to mann på kvar spade. To mann på ein spade utgjorde eit spalag og gjerne var det fleire spalag i åkeren på same tid. Når dei hadde spadd åkeren på ein gard, fortsette dei på neste.

Potetåkeren omkring 1920, sett mot nord frå den nordre bærhagen. Legg også merke til dei små buskane i framgrunnen. Her står det i dag velvaksne platanlønner. Foto utlånt av Tora Dyngen.

Slik grannehjelp er opphavet til uttrykket *dugnad*. Dugnaden var basert på frivillig innsats utan betaling, for å hjelpe ein nabo eller andre med arbeid som vanskeleg kunne gjerast aleine. Dugnaden er ein gammal norsk skikk og har røter i det gamle jordbruket og livet på bygdene og var ein praktisk del av kvardagen. Ein viktig del av dugnaden var også at deltakarane blei traktere med mat og drikke og at deltakarane samla seg i prat om ting dei var opptekne av. I nyare tid er prinsippet dugnad ført vidare gjennom felles arbeidsinnsats i bustadområde eller foreningar.

Mot slutten av 1800-talet skjedde det eit viktig skille i det vestnorske jordbruket. På den tida kom det meir effektive plogar i handelen, plogar med skikkeleg veltefjøl som snudde jorda betre. Me veit at dei hadde hest på Lindøy i 1865, og omtrent på den tida er det sannsynleg at dei tok til å bruke hestereiskapar, ikkje berre plog, men også harv og andre mekaniske reiskapar som hesten kunne dra. Mot slutten av 1800-talet gjekk også folketallet ned mange stadar (m.a. på grunn av utvandring til Amerika), og det blei vanskeleg å halde fram med det arbeidskrevjande spadebruket. Bruk av hest og hestereiskaper var effektivt og på mange andre gardar på Haugalandet førte overgangen frå spade til hestereiskaper til ei omfattande nydyrking. Fram til då hadde Lindøy vore ein middels stor gard, men det meste av arealet som det var mogeleg å dyrke var alt dyrka. Etter kvart sakk jordbruket på Lindøy etter samanlikna med andre gardar i distriktet- dei hadde ikkje rom for å utvide åkerarealet. Det var noe ei årsak til jordbruket tok slutt i løpet

av 1960-åra. Jorda på Lindøy er likevel ennå i bruk, no som eng. Ein nabogard slår graset og gir det til dyra sine.

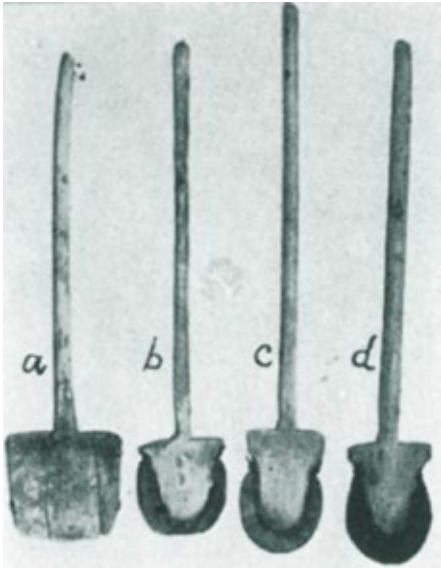
Ennå i dag blir jorda på Lindøy rekna som “kremen i Røyksund”, den beste jorda som finst der omkring. Ho ligg lagleg til med svak helling mot nordaust (det gir god avrenning og god solinnstråling, ho er godt arrondert (greitt avgrensa, ikkje for oppstykkka, slik at bonden kjem lett til med traktoren), godt grøfta (slik at ho er passeleg fuktig- ikkje for våt, ikkje for tørr) og elles av god kvalitet. Den avlinga som bonden kan hauste i dag, er på mange måtar resultatet av innsatsen til tidlegare generasjonar bønder.

Tresking og maling av korn- sjølvberging til det daglege brød.

I Åkeren dyrka dei korn og poteter, alt til eige bruk. Før kornet kunne malast

Ein tryskjar som slår med tusten. Handvolen er lengre enn slagvolen. På låvegolvet ligg kornbanda og slaga med tusten gjer at kornet blir skild frå akset. (Bergsåker 1978)

Den gamle åkerspaden var av tre med jernsko. Jernspaden, som folk brukar i dag, kom i bruk i 1860 og 1870 åra då hovudvegane på Haugalandet blei lagde. Vegarbeidarane brukte jernspadar og bøndene tok etter. Bildet viser åkerspadar frå Haugalandet med og uten jernsko. (Steinsnes 1946)

til mjøl, måtte det treskast (eller trysjast, som dei sa her omkring). Treskinga måtte til for å skille kornet (frøet som seinare blei brukt til å male mjøl) frå halmen. Frå gammal tid hadde dei ein spesiell handreiskap dei brukte til treskinga, ein såkalla tust. Tusten har truleg vore i bruk i distriktet i over tusen år. Han hadde tre delar, eit treskaft (handvol), eit slagtre (kortare enn skaftet), kalla slagvol og ei lærreim mellom desse. På Haugalandet var lærreima ofte laga av åleskinn eller kalvehals. Ein kunne også bruke sterkt tauverk eller vidjer. Slagvolen blei svinga opp og slått hardt mot kornbanda som låg på eit flatt underlag, ofte låvegolv, slik at korna blei skild frå halmen. Ofte var det to og to mann som slo med kvar sin tust.

Det høyrdes ut som eit slagverk då dei held på. Ein god "tryskjar" (ein mann som "trysja") kunne slå meir enn 22.000 slag med tusten på ein ti-timars dag! Det var ikkje vanleg å treske like etter slåtten. Det kunne nemleg oppfattast som dårleg styring på garden at ein måtte til med tusten straks ein hadde hausta, altså at huslyden hadde blitt mjøllaus og at det hasta med å få nytt mjøl i hus. Treskinga gjekk derfor føre seg i seinhaustes og på førjulsvinteren.

Folka på Lindøy var sjølvhjelpne på mange måtar og då treskjeverk kom i vanleg bruk i distriktet, truleg omkring 1870-åra, fekk dei treskjeverk (trysjeverk i lokal dialekt) i lag med nabogarden på Fosen. Treskjeverket avløyste tusten og det sto like ved tuntres og blei trekt av to hestar. Under treskinga deltok fleire i familien, gjerne far og ungar. Etter at kornet var modna i åkeren, blei det skåre med sigd (ein krumbøygd kniv med kort skaft av tre) og bunta saman i nek (som i fuglenek). Ein måtte "føre" treskjeverket og ein måtte ta vekk halmen (det som var igjen av kornbandet når kornet var skilt i frå). Hestane blei gjerne køyrt av to gutungar. Korn og halm kom saman ut på låvegolv eller framføre treskjeverket der det måtte stå. Det meste av halmen blei lempa vek etter kvart, men det låg likevel igjen agner (små skjelforma blad som ligg rundt frøet) og halmstubbar saman med kornet. Kornet måtte derfor renskast for rusk. Det gjorde dei med eit rundt sold med nett av hyssing i botnen. Når dei rista på soldet, datt kornet ut, medan rusket blei liggande igjen. Rusket blei seinare blanda med høyet og gitt som fôr. På Lindøy brukte dei treskjeverk fram til om lag 1945. Det var av ein nyare type der kornet blei samla direkte i sekker.

Korndyrkinga på Lindøy held fram til 1948, og dei siste par åra sende dei kornet til Karmlund Mølle for å få det malt der. I den siste tida før dei slutta med korn dyrking, dyrka dei mest kveite, litt havre og kan hende litt rug. I vår tid er treskjeverket erstatta av skurtreskaren som er festa på traktoren og treskinga skjer i åkeren straks kornet blir slått.

Steindemningen i nordenden av Makkavika blei brukt til å samle vatn som skulle drive bekkkverna i Makkavika. I dag går stien over demninga.

I nordenden av Makkaviksmyrå går stien I over den gamle steindemninga som blei brukt til å demme opp myra. Han er framleis fin og intakt. Frå demninga er det to parallelle bekkeløp ned mot Makkavika. Det eine har naturen laga, det andre er eit steinsett løp som går ned til dei saman raste tuftene av eit lite kvernhus. På Lindøy hadde dei altså si eiga mølle! Her mol dei eigenproduserte korn, og kanskje kom det naboar som ikkje hadde eiga kvern for å male kornet sitt her også. Slike små bygdemøller var det mange av rundt om på Haugalandet, men dei fleste er borte no.

"Korndyrkinga på Lindøy held fram til 1948, og dei siste par åra sende dei kornet til Karmlund Mølle for å få det malt der."

Treskjeverk kom i bruk på Haugalandet omkring 1870. På Lindøy hadde dei treskjeverk i lag med nabogarden på Fosen. Bilete viser eit treskjeverk i Skudenes av ein liknande type som dei hadde på Lindøy. Foto utlånt frå Museet Mælandsgården i Skudeneshavn.

Fortsetter neste side...

Eigarar og forpaktarar på Lindøy:

- 1862-67 - Tormod Olsen (f. 1819)
- 1867-95 - Andreas Salvesen (f. 1822)
- 1895-1933 - Svend Andreas Andreassen/Salvesen (Svend S. Lindø 1856-1932)
- 1933-56 - Thora Bech(kona til Svend S. Lindø, bestemor til Tora Dyngen) Ho drev ikkje garden etter mannen døydde, garden blei då pakta vekk. Ho budde i den eine delen av huset på Lindøy til ho døydde i 1952.
- 1932-33 - Jørgen Ognøy, forpaktar, full drift med kyr, sau, hest, gris og høns
- 1933-35 - Matias Olsen Østhus, forpaktar, full drift
- 1935-47 - Klara og Bård Bårdsen (foreldre til Tora Dyngen) forpaktar, full drift
- 1948-49 - Odin Frøvik, forpaktar, full drift
- 1950 - Nygård Jakobsen, forpaktar, full drift
- 1950-56 - Andreas Hetland, forpaktar, full drift med kyr, sauer, hest, gris og høns
- 1956-64 - Andreas Lindø (f. 1894) hadde odel etter faren Svend S. Lindø, dreiv berre med sauer
- 1964-72 - Marton Sørskår (f. 1923), gift med Olga Lindø, dotter til Andreas Lindø. Budde på Lindøy om sommaren, dreiv med bær dyrkning.
- 1972-nå - Karmøy kommune

I neste utgåve får me høyre meir om husdyra, bygningar og tun på Lindøy.

Månedens dikt

JEG VIL VÆRE I MAI

Jeg vil være i mai
med løvetennene.

Tett i tett står
tusener med solskinnsskys
og lyser opp markene.
Vil ikke videre.
Vil ikke
at de skal bli til
gamle menn
som sender
sine grå hårstrå med vinden.

Marit Stueland

2013 har vært et år med ulik aktivitet i bygdelaget. Huset vårt har vært samlingspunkt for både møtevirksomhet, revy, dans, basar og middager. Vi har avholdt 8 styremøter og 7 lagsmøter dette året. Julemøtet i desember ble arrangert i regi av Sanitetsforeningen. I mars hadde vi årsmøte. Vi hadde ikke møtevirksomhet i månedene juni, juli og august. I september var Torbjørn Heggheim her for å informere lokale foreninger og lag om SAR sine planer om å etablere firma i Gismarvik og om hvordan dette kan forurense Førresfjorden.

Dette året arrangerte vi 6 søndagsmiddager. En av dem kombinert med basar, hvor det ble loddet ut mange flotte hjemmelagede produkter. Kr.himmelfartsdag ble det servert middag med kaffe og kake etterpå. Vi har satt opp ny postkasse med turbok/loddbok oppi som, tradisjonen tro, ble trukket denne dagen.

På sakslista dette året har temaet *vei* gått igjen. En ny epoke startet i september ved at T-forbindelsen åpnet ny vei gjennom bygda vår. Etter å ha vært et «isolert bygdehus» under anleggsperioden, er det nå viktig for oss at vi får god skilting, som viser vei til bygdehuset. Spannaveien, forbi Tuastad skole, er endelig under utbedring etter gjentatt korrespondanse med Veivesenet. Fartsgrensen er nå satt opp til 60 km etter at skolen ble stengt. Kommunen og grunneier har vært på befaring ang utbedring av vei og belysning til bygdehuset. Vi har enda utfordringer med farlige veikryss og fartsgrenser, så det er viktig at laget fortsetter å engasjere seg i den lokale trafikksikkerheten.

Bygdelaget har også engasjert seg i saken om nedlegging av langtidsopphold ved Norheim bo- og behandlingshjem. En annen sak som opptar laget er framtidsutsiktene til laget og bygda vår. Hvordan kan en nå flest mulig av beboerne slik at aktuell informasjon kommer ut? Facebook er blitt en aktuell informasjonskanal, men på lagsmøte i januar ble det sådd idè om å lage en lokal avis. Røyksund Velforening tok utfordringen på strak arm og i april kom første utgaven av lokalavisa VettuKa. Avisa har et opplag på 400 og kommer ut en gang i måned-

en. I redaksjonen jobber det folk fra både bygdelag og velforening og avisa har innhold som er aktuelt for de ulike bygdene i vårt lokalmiljø.

I oktober arrangerte vi fire revyforestillinger for ca 80 gjester hver gang. Etter 20 år på scenen var revyngjengen lystne på en skikkelig utfordring og Kenneth Hallemaland regisserte et ferdigskrevet teaterstykke av Johan Falkberget; Simen Mustrøen fra 1900-tallet. Forestillingene ble tatt godt imot av publikum og kjøttsuppa, som ble servert etterpå, smakte fortreffelig.

“Radle-cafeen”, som har åpent hver onsdag fra klokka 11-13, har blitt en suksess. På et år har gjestelisten økt fra ca 10 opptil 30 personer. Dette forteller oss at det er behov for å ha et samlingspunkt også på dagtid for eldre og hjemmевærende. Vi har også tilstelninger for de som er litt yngre og i mai åpnet dørene for en gutteklubb for gutter i alderen 7-14 år. Klubben har hatt jevnlig treff der de har spilt spill, kledd seg ut, lekt sammen og laget god mat.

Noen styremedlemmer har vært på kurs i hvordan vi kan søke økonomisk støtte via ulike tilskuddsordninger og fond som finnes. Det koster penger å holde et høyt aktivitetsnivå i laget, men ved hjelp av trofaste sponsorer, tilskudd og inntekter på de ulike arrangementene er økonomien i laget god. Dette har gjort at vi i år har hatt mulighet til å gjøre noen større investeringer. 100 flotte stoler er kjøpt inn, elektrisk skinne for sceneteppet er på plass og en del andre ting er byttet ut.

Ønsket er å utbedre garderobe og toalett slik at vi kan ivareta gjester med rullestol og barnevogn.

Mange dugnadstimer er lagt ned på huset. For hvert arrangement står en hardt arbeidende komite bak. Laget er helt avhengig av frivillige som vil hjelpe til med ulikt arbeid. Hver onsdag har en dugnadsgjeng sørget for at huset snart har ny lagerplass på loftet. Trapp er satt opp og innredning og lys er snart på plass. Endelig får vi litt mer system på både revyutstyr og andre lagervarer.

Hver torsdag høres cowboymusikk og tramping i gulvet fra huset vårt. En sprek damegjeng danser linedans så svetten renner. De er blitt så flinke at de til og med har vært på Island og optrådd. For å hedre alle som har bidratt i ulike komiteer og dugnadsarbeid arrangerte vi en «skalkafest» i februar der 40 gjester kom.

Tusen takk til alle som har bidratt med ulikt dugnadsarbeid i laget. Vi hadde ikke greid oss uten det gode arbeidet som ulike komiteer står bak. Huset vårt er gammelt og det kreves stadig vedlikehold og oppussing. Vi er stolte av engasjementet som finnes i laget og ikke minst er vi stolt av det gode humøret og samholdet som sitter i veggene i huset. Revyngjengen har skapt humor og glede i 21 år og vi ser fram til flere forestillinger til høsten. En spesiell takk til kaffekomiteen som gjør det så trivelig på lagsmøtene våre. Vi trenger flere entusiastiske sjeler i laget og de som vil ønskes velkommen til å være med å jobbe for en aktiv bygd for alle generasjoner.

Undertegnede takker styret for godt samarbeid i 2013 og ser fram til å ta fatt på nye utfordringer i 2014!

Vennlig hilsen

Per Emil Mokleiv (leder)

Signe Kjetland (sekretær)

Finne frem årene for å trene på ro teknikk, enten på kjøkkenbordet eller i hagen om du ikke har egen robåt å trene i.

Ingen påmelding.

Aktersgrense 15år.

Salg av:

Brus - kr 20

Kaffi - kr 10

Kontaktperson: Trond Krogsæter.

17.Mai kapproing

på notaberget

kl 07.30.

Premie til 1. 2. og 3.plass

Hei igjen adle i hopa. Tiå komme så fort synes eg. Solå skinne, graset gror og eg har fore rundt to gonger allerede med forhaustaren. Pollen i luftå, staren ruge så det knaka, lammå springe rundt og leita itte morå for å få kraftskvetten sin av type morsmelk. Alt av blomst på frukttrær og andre planter e snart avblomstra. Eg hørre at det e smått med bier for tiå. Det e ikkje et bra tegn. Håpa at homlå kan gjera jobben med befrukning av fruktblomsten. Summa sumarum så e faktisk våren snart øve! Ka våren går øve t, gjenstår å sjå. Men det har i alle fall vore flott så langt. Påsken gjekk fort øve i år og. Sånt e det å ha jobbeglasset i type norgesglass av den store sorten. Som tidligare nevnt, så sa eg at det va viktig å oppleva våren og alt som vakna t liv på denna årstiå. Eg ska væra den fyste t å innrømme at du all verden så møkje som før meg hus forbi, som det hette.

Velforeningen:

Det blei ikkje plass t referatet i april-aviså, men nå i mai ska det væra med. Ellers så gjekk påsketurane i år t Boknafjellet longfredag og Ryvarden Fyr på 1. påskedag. Været var kjempefint og møkje folk var ute og nøyt naturen. Fra Haglandsbrekkå Velforening var det 9 personar på longfredag og 5 1. påskedag. Både Bokn og Ryvarden består neste år og, så d ska ikkje så møkje t for å forbedra deltakerantallet. Og ein ting som e heilt sikkert og godt å veta er at alle naboane hadde ein fine påske uansett kor dei befant seg. Nå i mai så ska me setta av nåken timar t dugnad langs veiene våre. Detta for å samla samen søppel, som e komt på avveier i løpet av vinteren. Det komme oppslag og melding ang detta. Videre så e me i gong med «utmarksaktiviteter» som handle om å få turstiane våre oppgraderte og rydda sånn at det går an å gå med litt lavare sko. Me ska ha ein samling med bålrensning sangthans den 21. juni, der me vil orientera om videre aktiviteter og status i foreningen vår.

Aktivitet i MM buå:

I aprilutgaven lova eg å komma tilbake med tankane rundt ein felles aktivitet som passa for adle barn, voksne samt godt voksne. Når me ser kor fort tiå går og ka folk e opptadde med på denna tiå av året så trur eg me gjømme detta opplegget t hausten. Bruk sommaren t å samla på ting, som finnes i naturen, når ein e ute og ferdas der. Små trestubber, fine steinar og masse masse mer. Slegg fantasien laust! Må sei at tingå ska brukast t pynt og dandering, som ska stå ute i naturen. Detta ska me i fellesskap ferdigstilla i MM rommet t nåke som ska plasseras i naturen. Tenke på adle ungane, med foreldre og besteforeldre, som kan væra med på detta på ein aktivitetsdag eller tri. Kjempegøy må d barra bli.

Trenger du stillas så kan du få låna:

Vil og opplysa at om det e nåken som trengje stillas så kan dei leiga t kr 500,- i ukå. Størrelsen på vegg som kan bekles med stillas e 7 m bredde eller breiare, men på 7 meter bredde så har me nok t 9 meter høyde. Stillaset e lett og montera og e av type rammestillas av aluminium. Trenges d hjelp så e d selvfølgelig råd med det og.

Vil takka Jan H B Andersen og gjengen:

Vil takka for den goe jobben som Jan H B Andersen & co gjere når dei tar turane sine på turstiar i utemarkå. Kjempebra Jan at du fere rundt med greinsaks og øks når du rusla rundt. Og så e d fint med det Jan at alt vilt e freda. Litt tryggare då vett du om du sko setta i gong med apestreke-ene dine. Kjempejobb det dokke holde på med!

Ein liten historie t slutt:

Då får eg vel slutta av denna gongen og med ein historie og ein liten tankevekkar ang helsevesenet vårt og ei lure dama opp i årå:

Ei flotte gammel dama ring-er til sykehuset og spør litt forsiktig: "Kan eg få snakka med nåken som kan fortella meg kos det står t med en pasient?" Den som svare i andre enden e elskverdigheten sjøl; "Jeg skal med glede hjelpe deg, har du navn og romnummer til pasienten?" Den gamla damå svarer med lav stemme: "Jorun Finde, rom 302." Resepsjonisten svarte; "Bare vent et lite øyeblikk, så skal jeg gå og høre med de på avdelingen der". Itte nåken få minutter komme han tilbake og seie: "Jeg har gode nyheter, sykepleieren fortalte nettopp at alt er bra med pasienten, blodtrykket er fint og alle verdier er normale, og overlegen Dr. Kjørstad sier at hun kan reise hjem i morgen." Den gamla damå seie tusen takk, og det hørtes flott ut, og at hu har vore litt redde. "Bare hyggelig," seie mannen i resepsjonen. "Fint at jeg kunne hjelpe, er det datteren din kanskje?" Den gamla damå svare: "Nei, EG er Jorun Finde på rom 302, og her e d ingen som fortelle meg ein dritt.»

Ha ein kjempegoe mai måned folkens!

Hipp hipp hurra!!

Han norante

DUGNAD

21.mai kl 17-19

- på lekeplassen i Ytre Røyksund.

Vi fikser og oppgraderer lekeplassen.
Ta med hageredskaper og arbeidslyst.

Likhet

Gutt: - Hva er likheten mellom en bil, kaptein og en do?

Mor: - Vet ikke.

Gutt: - Bilen og kapteinen går på dekk.

Mor: - Doen da?

Gutt: - Den driter vi i.

HiHi!

Hvorfor kan ikke jeg gå der når Jostein Gaarder?

HoHo!

Liker du å tegne?

Vi blir veldig glad om noen vil sende tegninger til oss.

Vi tar også i mot gode vitser og gåter.

Vi trykker det som vi får plass til på siden med navn til avsender.

Send via brev eller på epost til
Vettu Ka co/Iren Mæland
Leirangergata 23C
5522 Haugesund
iren.maeland@gmail.com

Legen og pasienten

Legen: - Jeg er redd for at du må operere.

Legen: - Men ikke vær redd jeg har gjort dette tusen ganger!

Pasienten: Ahh, så beroligende.

Legen: Ja, jeg må jo lykkes en gang.

HaHa!

Anita av John Sverre

Mai 2014

d/mnd/dag - Ka så skjer

12/5 mandag - Lagsmøte kl 19:30 (TB)

14/5 onsdag - Radlekaffe kl 11-13 (TB)
- Dugnad kl 18 (TB)
- Strikkeklubb kl 19 (FB)

15/5 torsdag - Linedance kl 18 (TB)

17/5 lørdag - Hipp Hipp Hurra!
- Kjøproing kl 7.30

21/5 onsdag - Radlekaffe kl 11-13 (TB)
- Dugnad kl 18 (TB)
- Lekeplass dugnad kl 17-19

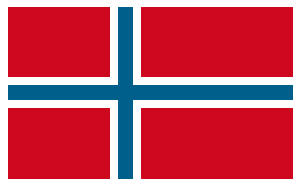
22/5 torsdag - Linedance kl 18 (TB)
- Åpen bibelgruppe (B)

23/5 fredag - Seilkurs for damer
24/5 lørdag - Haugesund Seilforening
25/5 søndag - Husk påmelding på forhånd!

28/5 onsdag - Radlekaffe kl 11-13 (TB)
- Dugnad kl 18 (TB)

29/5 torsdag - Linedance kl 18 (TB)
- Friluftsgudstjeneste (B)
- Salg av lapskaus kl 12-15 (B)

TB = Tuastad Bygdalag
FB = Fosen Bygdalag
RV = Røysund Velforening
HS = Haugesund Seilforening
B = Bedehuset

**Hjertelig takk
for pengegaven som ble gitt
i anledning Roy Ove Hansens
bisettelse.**

**Vennlig hilsen
Tuastad bygdalag**

Oppskrift på 17.mai kake

Glutenfri og laktosefri

Bunn:

6 egg
130 g sukker
150 g semper fin mix
1 ts bakepulver

Slik gjør du:

1. Bruk romtempererte egg og pisk en luftig eggedosis.
2. Bland mel og bakepulver og vend det inn i eggedosisen
3. Ha røra i en 26 cm form
4. Sett den i kald ovn, sett ovnen på 200 grader og stek i ca 45 min.
5. Avkjøl opp ned på rist

Del bunnen i tre og dynk delene med juice eller fruktbrus.

Fyll:

2 pk laktosefri kremfløte
1 pk Freia vaniljesaus uten koking.
Friske bær
Litt Freia sjokoladesaus

Ha vaniljesauspulveret i fløten og pisk til den er stiv. Legg lagvis med krem og friske bær. Lag rutemønster med sjokoladesausen over bærene i hvert lag. Ha et tynt lag med krem på toppen og sidene av kaka til slutt.

Sett den kaldt i ca 30 minutter mens du kjevler et marsipanlokk.

Ha marsipanlokket på og pynt med bær og sjokoladesaus.

God 17.mai!

**Ønsker alle en god 17. mai!
Hilsen redaksjonen**